Ч. 177 (13.722). Львів, субота 7. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долр. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Осуджують спричинників сумного інциденту.

Дістаємо таке письмо:

До Старшини Сокола-Батька у Львові.

Старшина Пожарно-Руханкового Т-ва „Сокіл" у Верхраті, вислухавши на засіданні дня 3. VII ц. р. звіту побратимів, котрі були у Львові дня 1. VII. ц. р. на III. Краєвім Здвизі і довідавшись про болючий інцидент, спричинений деякими Соколами, які своїм нетактовним поведенням і непослухом Старшині Сокола-Батька викликали у всіх приявних глядачів дуже прикре враження, не входячи в причини, які зайшли на Здвизі, осуджує поведінку тих Соколів якнайгостріше, бо такі Соколи, що не повинуються приказам Старшини, не стараються про розвій Сокільства, а навпаки — є шкідниками сокільської ідеї. Тому взиваємо всі Гнізда, щоби заявили солідарно тим шкідникам своє негодування, бо ми, як здисциплиновані члени Т-ва „Сокіл", заявляємо, що до Сокола-Батька ставимося з повним довірям і послухом, чого нам всім взагалі у теперішніх прикрих часах дуже потрібно. — Гаразд!

ЗА СТАРШИНУ ПОЖ. РУХ. Т-ВА „СОКІЛ" У ВЕРХРАТІ:

о. *Евген Хомінський*, голова. *Іван Слуп* справник.

(Печатка Т-ва.)

Перед важливими нарадами у Льондоні.

Мін. Барту їде до Льондону.

ЛЬОНДОН, 5. 7. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє, що мін. Барту приїде до Льондону в неділю 8. липня ц. р. з мін. Пієтрі. В Льондоні відбудеться широка дискусія в морських справах. У понеділок мін. Барту відбуде нараду у Форін Офіс з мін. Саймоном і складе візиту віцепреміерові Болдуінові. У вівторок мін. Барту поверне до Парижа. Урядові кола заперечують поголоски, наче би метою подорожі мін. Барту було відновити союз між Францією і В. Британією.

Румунія тішиться зі союзу з Совітами.

БУКАРЕШТ, 5. 7. ПАТ. Мін. закорд. справ Тітулеску виголосив перед злученими комісіями закорд. справ сенату й парляменту експозе про дипльоматичні взаємини зі Совітами. Мін. ствердив, що ситуація Румунії була до 9. червня ц. р. з міжнародного погляду анормальна, бо Румунія 17 літ не мала дипльом. звязків з сусідньою державою, якої співпраця на міжнародньому терені дуже важна. Мін. відмітив, що це не було виною румунського уряду, який бажав завжди них взаємин. В дискусії представники всіх партій заявили мін. Тітулеску признання за його змагання упрвластити взаємини зі східним сусідом і тільки представник партії „Оборона Християнства" заявився проти тих взаємин.

Заборонили почесні кинжали.

БЕРЛІН, 5. 6. ПАТ. Всі члени пробоєвих організацій у Німеччині одержали гострий заказ ходити з почесними кинжалами, на яких видніє присвята колишнього шефа штабу Рема. Новий шеф штабу приказав затерти прізвище Рема на кинжалах. Заборона ходити в однострях пробоєвикам на відпустках обовязує далі. Одночасно пробоєвики обовязані зголошувати кожну зміну свого побуту. Участь пробоєвих відділів у маніфестаціях дозволена тільки за згодою провідника.

Пробоєвики у Данціґу ходять в одностроях.

ДАНЦІҐ, 5. 7. ПАТ. Шеф пробоєвих відділів у Східних Прусах видав розпорядок, що на просторі Східних Прус не обовязує пробоєвиків заборона ходити в одностроях. Навпаки дуже бажаним, щоби як найбільше пробоєвиків ходило в одностроях. У Данціґу всі пробоєвики позамінювали старі кинжали на нові.

Wyciąg z protokułu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie S. S. O. T. Będaszewski jako przewodniczący, S. S. O. M. S. S. O. dr. T. Niementowski i Dr. J. Locker jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 166 czasopisma p. t.: „Dilo" z daty, Lwów, dnia 26 czerwca 1934. do Sygn. VI. I. Pr. 356/34. na posiedzeniu niejawnem w dniu 27. czerwca 1934 r po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 25 czerwca 1934. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t.: „Dilo" Nr. 166 z daty. Lwów, dnia 26 czerwca 1934. zawierającego: 1) w artykule p. t.: „Nowynky" w ustępie od słów: „dywna prybhoda" do słów: „żydiwśkoho naselennia" — znamiona występku z art. 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga ze sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z dnia 17. grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu: szerzenie fałszywych wiadomości o rzekomym uprowadzeniu chłopca przez żydów, które to wiadomości mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489. 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: T. Będaszewski w. r. Protokulant: K. Barszczak w. r. Za zgodność: Warzeszczak p. kanc.

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie. w składzie S. S. O. T. Będaszewski, jako przewodniczący, S. S. O. D-r J. Locker i S. S. O. D-r Uworzak jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 167 czasopisma pt. „Dilo" z daty Lwów, dnia 27. czerwca 1934. do Sygn. VI. I. Pr. 358/34, na posiedzeniu niejawnem w dniu 2. lipca 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 26 czerwca 1934 przez Starostwo grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Dilo" Nr. 167 z daty Lwów, dnia 27. czerwca 1934. zawierającego: 1) w artykule pt.: „Ukrainśkyj Žinoczyj Kongres w Stanysławowi" a) w rubryce „Mohutnia manifestacja žinoctwa" od słów: „i ukrainśkij" do słów: „borotysia", b) w ustępie między „poworot" a „Sława" słowo „Sława Ukraini", c) w ustępie między słowami „narid" a słowami „Oplesky" słowo „Ukraina", d) w rubryce pt. „Promowa holowy Sojuzu Ukrainok pos. Mileny Rudnyćkoji" w ustępie od słów: „tut na" do słowa „Ukraini" — znamiona zbrodni z art. 154 §. 2 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862. Dz. p. p Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu publiczne nawoływanie do oderwania od Państwa Polskiego części jego obszaru, mianowicie wojew. południowo-wschodnich. Według §§. 487, 489. 493 p. k. oraz §§36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: T. Będaszewski w. r. Protokulant: Barszczak w. r. Za zgodność: J. Warzeszczak o. kanc.

Внутрішні потрясення в Німеччині.

Львів, 5. липня 1934.

Німецька націонал-соціялістична диктатура пережила велике, бурхливе потрясення. Трети, як її звали гітлерівці, національно споєна і сконсолідована Німеччина захиталась у самих своїх основах. Ті, що перед роком винесли своєю працею та відвагою Гітлера на становище канцлера, підняли по році бунт проти нього. Наймаркантнішою фігурою між провідниками збунтованих штурмовиків був боєвий вояк Рем. Це він був фактичним організатором і провідником націонал-соціялістичної сили, яку репрезентували штурмові відділи. Нині цей пробоєвий провідник штурмовиків не жиє. Його розстріляли за... державну зраду. А зрада ця полягала в тому, що він важився конспірувати та готовити виступ проти теперішньої системи гітлерівської політики

Якіж були причини заговору Рема і його товаришів? Досі офіціяльні переможці в Німеччині не подали до прилюдного відома правдивої причини. Але ненімецька, переважно англійська і французька преса однозгідно подають за причину заговору факт, що Гітлер підготовляв цілковиту ліквідацію штурмових відділів націонал-соціялістичної партії. Заговірники мали не допустити до здійснення цього наміру Гітлера. Одначе це їм не вдалося. Їх пляни виявились. Певно їх зрадили. Наслідком того в третій Німеччині дійшло до страшної масакри. Гітлер масакрував кріваво руками відданого собі Ґерінга найвідданіших йому ще недавно чільних організаторів і провідників усього націонал-соціялістичного руху. Чиж це не трагедія — стріляти і проголошувати державними зрадниками вчорашніх друзів і товаришів праці? Кажуть, що розстріляли націонал-соціялісти аж 46 своїх учорашніх провідників. А скільки життя скосили револьверові чи крісові кулі серед тих непровідних, а сірих рядових ентузіястів націонал-соціялістичного руху та його політичної й господарської послідовности — про те світ мабуть ніколи не довідається.

Чи Гітлер і його теперішні найвірніші співробітники Ґерінґ та Ґебельс привернули тими масовими розстрілами Німеччині спокій, а найважніше, чи закріпили свої позиції та підняли авторитет їхньої влади, партійної диктатури і накінець чи поглибили серед німецького загалу свою популярність та свій престіж? Нам здається, що ні. Кровопролиттям можна нагнати людям тільки страху, але ніколи не можна їх ні переконати ні зєднати для себе, чи для тієї ідеї, яку треба було окуплювати дорогою кровю своїх-же партійців. Але це не тільки нам так здається. Чужинні агенції та чужинна преса приносять щораз-то нові інформації про те, що в третій Німеччині, не зважаючи на переходове опанування ситуації Гітлером, ця ситуація не є така певна. Передовсім найшовся в Німеччині чинник, який почував себе на силах примусити Гітлера до того, щоби він припинив масові розстріли. Таким чинником виявилася райхсвера, тобто правильна німецька армія. Її керманичі мали протиставитись дальшому кровопролиттю. Райхсвера, кажуть вісти, може вже в найближчих днях відіграти в Німеччині далекосяглу історичну ролю. Далі тіж жерела подають, що невиключеною є і диктатура райхсвери чи точніше кажучи найвідповідальніших і провідних її чинників, тобто ґенералів.

Гітлер в останніх своїх завадіяцьких потягненнях намагався масовий терор прикрити авторитетом старенького Гінденбурґа. І в тій цілі оголосив відповідні подяки президента до себе і до Ґерінґа та Ґебельса за те, що вони енергійною рукою (читай: терором!) зліквідували заговір. Тепер у три дні після тих подяк уся преса пише про кризу на становищі прези-

дента Німеччини. Гінденбург має податися до димісії. А головною причиною цього його кроку мають бути саме останні події. Словом, липневе потрясення в т. зв. третій Німеччині ще не найшло свого епільогу. А який він буде — на це можуть дати відповідь тільки найближчі дні.

Німеччина стала тепер як ніколи знов осередком уваги всього політичного світу. Для посторонніх політиків, як ворогів так і прихильників Німеччини, обговорювані події доказали один наглядний факт, а саме, що в Німеччині внутрішні ферменти не тільки не закінчені, але навпаки загострені. Що з них виросте і до чого доведе Німеччину — це на нинішній день повна загадка. Але на міжнародній арені німецькі позиції ослабли вже тепер.

Боротьба за диктатуру в Европі.

II.

Прототип сучасного большевизму чи пак фашизму находимо ще в 5 віці перед Христом в особі Сократового ученика Алькибіяда. Про його „ідеольогію" Плютарх оповідає в своїх славних „Паралельних життеписах", як одного разу Алькибіяд прийшов провідати Перікля в Атенах:

„Та довідавшись, що той (Перікль) занятий, бо міркує над тим, як буде давати рахункове звідомлення атенцям, Алькибіяд пішов сказавши:

„Чи не було би ліпше подумати, якби взагалі не давати атенцям ніякого звідомлення?"

Всі диктатори й тирани ухиляються від відповідальности за свою діяльність. Вони охоче говорять про свою відповідальність „перед Богом та історією", але про таку дрібницю, як „мерзенний гріш", зібраний з оподаткованої людности, провідники „еліти" не думають. У розвитку демократії право контролі державного і місцевого буджету народніми вибранцями лежить в основі народоправства. Країна клясичного парляментаризму — Англія — розвинула свою демократичну систему в боротьбі народніх представників з короною за право ухвалювати обрахунок доходів і розходів держави. Головною частиною діяльности парляменту є ухвалення буджету. В перших часах міністер фінансів приносив на засідання парляменту мішок з грішми (budget), щоби вибрані народом посли могли на власні очі переконатися, в якім стані находяться державні фінанси.

В тих країнах, де у масах укорінилося розуміння держави, як органу, що підлягає контролі населення, фрази про „тотальну державу", про „ірраціоналізм", про відповідальну тільки перед історією „еліту" і т. п. не мають відгуку в масах. На державу й на її функції в країнах старої демократії дивляться без усякої містики. Натомість у країнах, у яких донедавна панували абсолютистичні режіми, є ще нахил до романтики й містики. Ту державу обвивають серпанком чарівної таємничости, бо так були привчені за влади монархів, „божих помазанників".

Примітивна думка російського селянина не бачила звязку між своєю податковою спроможністю та державними фінансами, „казною". Тимто бачимо, як, наприклад, Омелян Пугачов, донський козак, що почав був повстання проти цариці Катерини II. під іменем царя Петра III., писав у своїх маніфестах, що з народу він, як цар, не буде брати ніяких податків, **„понеже казна сама собою довольствоваться может"**. Агітація большевиків рр. 1917-18 мало чим відріжнялася від поглядів Пугачова: Ленін обіцяв масам усе і то негайно. Навіть для управи державою проголошено за цілком достаточне знання перших чотирьох ділань аритметики. На ділі ж це був **свідомий плян** і спосіб забити памороки масі, щоби на хаосі збудувати свою партійну диктатуру. Мусоліні, Гітлер та інші їх наслідувачі пішли стежкою, яку показав Ленін, аж до продробиць. Агітація Мусолінія в перших роках італійського фашизму не лишилася позаду від „соціялістичної" демагогії большевизму. Німецький фашизм все конкурував у своїй протикапіталістичній пропаганді з комуністами. І вже взявши владу в Німеччині в свої руки, провідники німецького фашизму залюбки граються „соціялістичними" гаслами. „Фоссіше Цайтунг" з 10. квітня 1933 р. містить промову міністра Ґерінґа, „правої руки Гітлера:

„Не тільки німецький націоналізм переміг, але переміг також і **німецький соціялізм.** Тільки той, хто признається до німецького соціялізму, є правдиво національний". А керманич німецьких фашистівських професійних робітничих союзів Енґель заявив на адресу капіталістів:

„Ви — тільки підрядні особи. Ми не визнаємо роботодавця як роботодавця, тепер є тільки один працедавець — народ. Без народу ви тільки купа гною".

Як бачимо з цих прикладів, фашизм є явище складне, комбіноване. Борючись проти демократії, фашисти апелюють до народніх мас. Поборюючи соціялізм, вони вживають протикапіталістичних, соціялістичних гасел. Але не всюди диктатори прийшли до влади, спираючись на масовий рух невдоволених і дезорієнтованих. У деяких країнах удалися спроби незначних меншостей завалити демократію. Це бачимо в Австрії, в Латвії. Тут форма державної влади була вирішена простим військовим переворотом. Проти сучасної військової техніки маса неозброєних людей безсила. Так було в Відні, де переважна більшість населення, що співчувала соціялдемократам, не могла нічого зробити в обороні демократії, бо не мала зброї. Над соціялдемократичною та гітлерівською більшістю в Австрії взяла перевагу фактично меншість, що стоїть за Дольфусом. Ця група має в своїх руках військові технічні засоби і через те запанувала в Австрії.

Як мріяв Алькибіяд, усі диктатори не мусять сушити собі голову над тим, як давати звідомлення за витрачені народні гроші. Правда, диктатори мають, як фіговий листок для прикриття свого цинізму, свої ніби парляменти: Сталін має своїх однопартійців, Мусоліні своїх, Гітлер своїх, що криками — „нехай живе вожд", „евіва", „Гайль Гітлер" — та одноушним вставанням з місць „відголосовують" усі закони й декрети бодай на 10 років наперед.

Але при всій такій аж неймовірній „національній єдности" виплиає нагору господарська марнотратність і легковажність диктатур, як щодо майна так і самого життя підвладних громадян. Там, де нема демократичної контролі державних фінансів та державного господарства взагалі, **неминучі зловживання, негосподарність, загальна деморалізація державного апарату.** Ленін перед своєю смертю дуже журився тим, якби організувати контролю над совітським диктаторським апаратом, і для того створив „робітничо-селянську інспекцію", як осібний комісаріят у совітському правительстві. Але поєднати диктатуру з більше менше незалежно організованою контролею не вдалося, як і треба було сподіватися. Тим то останній 17-ий зїзд комуністичної партії в Москві фактично **скасував контрольні апарати** і передав усю владу виконавчу й контрольну в руки центрального комітету партії, тобто в руки диктатора Саліна.

Як в обставинах диктатури йде „плянове" господарство в СССР, всі ми добре знаємо. В цьому господарстві панує найбільший хаос. Ілюстрації до цього дає кожне число совітської преси. Винна в тому не ідея плянового господарства, що сама по собі має велику будучність, але диктатура й безвідповідальність. Один приклад: в листопаді 1929 р. Сталін у своїй промові хвалився успіхами колективізації і пророкував, що „ми наближаємося до остаточного усунення кризи постачання. Немає ніяких причин сумніватися, що через кілька років наша країна буде одною з найбагатших на хліб країн, а може й країною найбагатшого збіжжям у цілім світі". („Ізвестія", 7. листопада 1929 р.). Не минуло й 3 роки після цього „пророцтва", як у найбагатших частинах СССР запанував нечуваний в історії людства голод і людоїдство. В кожній країні „гнилої демократії" такого фальшивого пророка за такі „успіхи" вже давно скинулиб і послали туди, де козам роги правлять. Але диктаторські режіми мають свої закони... **П. С.**

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 7. ЛИПНЯ 1934.

О. РЖАВИЙ.

ЛІЛІПУТИ
в ҐОРҐАНАХ.

Недоступні у багатьох місцях нетри наших Ґорґанів (очевидно не наших, тільки митрополичих) криють у собі неодну цікаву появу, що її в інших карпатських лісах приглушив і вбив нестерпний для дикої природи гамір літників. В отсих-то стопою вигідних буржуїв неторканих пралісах найшов один з наших незнаних етнольоґів нарід ліліпутів, себто малих людей, про яких ходять досі тільки якісь дуже мрячні переказн, а то й леґенди. Тому, що згаданий свого роду вчений дослідив справу на місці науковими методами, а справа цікавить досить широкі круги громадянства, подаємо тут у скороченні реферат, який міг би бути виголошений на зїзді того роду етнольоґів, коли він міг би відбутися.

Приблизно в половині дороги між знаною оселею лісовиків на високій терасі романтичної гори „Сокіл" і місцевістю дивної назви „Камязець", по дорозі до знаного живця Підлюте, в лісах, що покривають лівий беріг Лімниці, живе досить численний нарід з групи ліліпутів. Сам народець називає себе „остодірськими таборовиками". Назва походить від потока „Остодора", на якого правому березі „розтаборився" колись у недавніх часах отсей дивний нарід. Про його походження важко щонебудь сказати, бо расові прикмети виглядають досить помішані. Як на ліліпутів пристало — всі вони дуже невеличкого росту, деякі не доростають метра, бо й появилися на світі не більше, як 6 років тому. Поріст волосся дуже в них слабовький, голови виглядають наче лисі і для дослідника розпучливо однаково круглі, через що, дуже важко їх поодиноко відріжнити. Зате місцеві люди (мабуть якісь місіонарі, бо одні в чорній ризі і солом'янім широкім капелюсі, інших кількох у зелених дивних одягах) відріжняють таборовиків власними методами і вміють називати кожного по імені. Нарід видно хрещений, бо імена пригадують дечим християнські, отже є якісь Юри, Яри, Бонці, Славки і т. ін. Трудність у відріжнюванні ще й у тім, що якогось одягу на них дуже мало: короткі штанята, трохи ніби сорочинки або й тої нема, шкіряні сандалики — от і все. Тих, що їх ми назвали місіонарями, а які є по два рази вищі від усіх, кличуть таборовики „братами". Їх вони видно дуже шанують, а ще більше люблять. З усіми своїми справами таборовики звертаються до них, а ці знову все перебувають серед них. Видається, начебто тут така була може патріярхальна орґанізація: один „брат" начальник чи впорядчик, а за ним гурт яких 15 „таборовиків" знову один великий і 15 малих і т. д.

Спільне у всіх таборовиків і заразом грізне для посторонніх — це пажерливість, себто неопанований апетит, який, здається, леви чи слониве́сяб перед трохи маснішим, а непривітним чужинцем. Наш етнольоґ зазначує, що мусів скорше, ніж це було в його пляні, покинути селитьбу тих ліліпутиків, бо боявся, що при зростаючім їх апетиті може впасти жертвою його невеличкий виряд, його наукові записки, вкінці може й він сам. Їдять масово подвійно по пять разів на день, себто те, що в нас зветься перше, друге снідання, обід і т. д., повторяється в них по два, а то й по три рази. А ще дещо перекусують між тими головними їдами. Зі страв поїдають все без решти, а саме: яринові зупи, борщ, каші, кулеші, дещо упольованої звірини з ґатунку телят, молоко, компоти з ріжних овочів, страви з рижу. Може в якімсь звязку з поживою є одна їх расова прикмета: бувають пори дня, в яких їх назагал біла, хоч трохи огоріла шкіра на лиці, головно довкола уст, але й на носі і на долонях, набирає закраски ясно фіолетної, а далі зовсім синіє. Це буває в порах між головним їдженням, коли вони носяться завзято з бляшаними мисками чорних ягід. Ними вони, нахилившн голову, мастять повними пригорщами уста від середини. Виглядає це на якийсь церемоніял, науково ближче не прослідженнй.

Їх народні звичаї дуже дивні: найчастіше перебувають у низькій довгій деревляній хаті, наче бараку, в якому є тільки довгі столи й лавки і квадратний отвір у стіні. При ньому стоять вони нераз у черзі, а з нього таємна рука видає кожному у руку щось до їдження. Ті, що дістали, на хвилину відходять до стола, спішаться, відси встають та уставляються знову в чергу до харчедайного отвору. Деколи це кінчиться, тоді „таборовики" біжать на величезний травник перед величавою деревляною палатою, їх нічним житлом.

По середині току височенна щогла, а на ній має довжезний прапор. На цьому тоці таборовики вганяють як навіжені. Буває знову, наприклад рано́м, уставляються кругом і відбувають якісь, між диким народом зрештою приняті, мабуть воєнні танці: скачуть, клякають, лягають, встають, розбігаються, наче перед чимось утікають, скачуть по пеньках, або знову ховаються і знову збігаються, ходять вперед, назад то на ногах, то на руках, відтак нараз тупцюють дрібонько, плещуть у долоні щораз скорше, щораз скорше, вкінці вибухають несамовитим вереском і — знову успокоюються. Те все виконують во-

Резолюції Українського Жіночого Конґресу

в господарських справах.

ЗНАЧІННЯ ЖІНКИ В НАРОДНЬОМУ ГОСПОДАРСТВІ.

У. Ж. К. надає величезну вагу участи жінки в розбудові народнього господарства вважаючи, що без тієї участи є неможливий розвиток Нації. Зокрема У. Ж. К. підкреслює визначну ролю жінки в домашньому та жіночому сільському господарстві і ставлячи ці галузі народнього господарства на рівні з іншими, домагається поваги й пошановання жінки-господині та признання її праці за поважне знання, якого вартість не уступає своїм господарським значінням іншим професіям та яким жінка-господиня вповні заробляє на свій прожиток і тому мусить мати рівнорядне й рівноправне становище у родині.

У. Ж. К. звертає пильну увагу всього жіноцтва на потребу раціоналізації домашнього господарства та примінення в ньому всіх найновіших винаходів техніки, бо це звільнить жінку від зайвої витрати енергії та часу й уможливить її працю поза домом, як заробіткову так і громадську.

ПРАВО ЖІНКИ НА ЗАРОБІТКОВУ ПРАЦЮ.

У. Ж. К. виходить із того становища, що праця є суспільною повинністю і правом кожної людини. Праця виявляє індивідуальні здібности одиниці, забезпечує її існування, підносить народній добробут та загальнолюдський поступ.

У. Ж. К. вважає що позадомашня заробіткова праця жінки є неминучим вислідом господарсько-суспільного розвитку. Вона забезпечує жінці її існування та існування її родини, а через те є необхідна для добра народу й розвитку його суспільних сил та господарської міці.

У сучасних тяжких економічних умовинах для більшости робітництва, урядництва та спролетаризованих середніх верств заложення родини й її економічне становище у більшости випадків залежить від заробіткової праці чоловіка й жінки, а тому У. Ж. К. рішуче протестує проти звільнення замужніх жінок з праці в державних та громадських установах і приватних підприємствах. Конгрес закликає жіноцтво боротися проти заходів ріжних урядів і установ, які намагаються усунути заміжну жінку від заробітньої праці й стверджує, що такими заходами руйнується основи родини, а жінку засуджується на примусовий целібат.

ОХОРОНА ЖІНОЧОЇ ПРАЦІ.

У. Ж. К. стверджує, що сучасна господарська кріза й велика конкуренція на ринку праці викликала грубу експльоатацію жіночої праці, яка проявляється між іншим у мізерній заробітній платні та недодержанні приписів про охорону жіночої праці. Конгрес вважає необхідним, щоби жіночі організації взялися енергійно за поборення цього явища та всіми засобами старалися ослабити його згубні наслідки. Конгрес доручає жіночим товариствам творити секції оборони прав працюючої жінки та обмірковувати доцільність окремих жіночих професійних організацій.

ФАХОВА ЖІНОЧА ОСВІТА.

Надаючи велике значіння ролі жінки в народньо-господарському житті — У. Ж. К. вважає необхідним, щоб українська жіноча молодь набувала фахову освіту і спрямовувала свою фахову підготовку в напрямі придбання технічно-господарських знань, шляхом студій на технічно-господарських школах і то в першу чергу — в школах своїх національних, які єдино можуть пристосувати навчання до українських потреб і умовин. Зважаючи на те У. Ж. К. домагається відкриття для потреб українського населення різних типів фахових технічно-господарських шкіл, а зокрема шкіл для жіночих професій.

Особливу увагу звертає У. Ж. К. на поширення на Українських Землях сітки шкіл т. зв. родинних та домашнього господарства, а також на те, щоби по всіх загально-освітніх школах ці предмети викладали та щоби були створені школи для підготовки учительок домашнього господарства.

Для доповнення фахової освіти вважає У. Ж. К. потрібним уладження жіночими організаціями коротко-речинцевих спеціяльних курсів та видання популярної фахової лектури в українській мові.

Щодо вибору фаху, то У. Ж. К. вважає необхідним, щоби вибір фахів для нашої молоді відбувався на основі індивідуальних здібностей та нахилів, а також у звязку з можливостями примінення вибраного фаху в життевій практиці. Для цього У. Ж. К. вважає конче потрібним створення на Українських Землях для обслуговування українського населення більшої кількости фахових порадень, разом із бюрами праці і дослідчими відділами конюнктури ринку праці та підшукання можливостей для заробітково-чинної жіночої молоді шляхом розбудови нових українських варстатів праці

РОЛЯ ЖІНКИ В КООПЕРАЦІЇ.

У. Ж. К. вважає, що господарський розвиток нашого народу повинен іти шляхом розбудови української кооперації й активної участи в ній жіноцтва і тому взиває загал українського жіноцтва вступати масово в члени кооператив і піддержувати масово свою кооперацію через збут і споживання.

У. Ж. К. стверджує, що українська кооперація, яка власними силами створила один ідейний організаційний центр: РСУК у Львові, має право задержати й надалі свою організаційну окремішність.

У. Ж. К. вважає потрібним вести кооперативну пропаганду між жіноцтвом для зорганізованого переведення цього завдання творити кооперативні секції при жіночих організаціях, які в нас будуть виконувати ролю кооперативної Гільди, централею яких має бути Секція при Головному Виділі Центрального Українського Жіночого Т-ва „Союз Українок" у Львові. До належного розуміння кооперативних ідей доручує У. Ж. К. українському жіноцтву познайомитися з кооперативною літературою, доповнюючи бібліотеки кооперативною літературою як також передплачувати часописі Г. К. Ч., Кооперативну Родину, Кооперативну Республику, Сільський Господар, Жіночу Хату та Жіночу Долю.

В добу сучасної економічної кризи необхідною є розбудова дальших жіночих кооператив, які охоплювали би виробництво й збут жіночої продукції, а разом із цим створювали би й нові варстати праці для жінок. У тій цілі У. Ж. К. взиває кооперативну Секцію Союзу Українок у Львові й РСУК скликати нараду кооператорок, яка подала би напрямні дальшої розбудови цих кооператив.

У. Ж. К. домагається від жінок належних місць у проводі кермуючих органів кооператив.

У. Ж. К. вважає піддержку існуючих українських промислових підприємств і творення нових незвичайно важливим завданням жіноцтва.

У. Ж. К. стверджує, що невідкличним обовязком жіноцтва є без застереження перестерігати клич „свій до свого" та поручає українським жіночим організаціям контролю над переводженням цього клича в життя.

—o—

ви за одним „братом", що в середині круга робить ці всі рухи і у своїм дивнім строю виглядає на ватажка Алі-бабу. Часом знову сідають на довгих деревляних колодах і під проводом двох „братів" співають, можна сказати, зовсім зрозумілі мельодії. Або ще, наприклад вечором, стають у великий квадрат довкола щогли з прапором і під приказом одного „брата" раз всі замовкають, то свобідно рухаються, то знову стоять як закляті, непорушні пеньки; відтак одним несиким голосом моляться, або співають поважну пісню.

Часом у такім крузі відбувається щось наче суд чи навчання, бо один брат стоїть по середині, а до нього підходить то один, то другий, то кількох, щось він до них говорить, щось випитує, поучає і т. д. В таких хвилинах видно всі того одного бояться. Коли, наприклад, рано він так обходить усіх по черзі і чомусь то одному заглине в ухо, іншому, відхиливши голову, гляне на шию (часом, правда, сильніше „огорілу", ніж лице), іншому знову гляне на ногу, тоді можна завважити, як дальші, до яких ще не приступив, чомусь дуже себе самі оглядають: один тре черевиком до панчішки, начеб забув його вичистити, інший плює на хустинку і тре нею за вухом (певно відгадав вроки) і т. ін.

Цікавий народець а найцікавіше те, що не вміє журитись, ні сумувати, тільки все готов до щирої радости та сміху. В нього культура досить висока: неписьменних дуже мало, письмо в богатьох — що, правда — дивне, бо написане прочитає або тільки той, до кого написане, або ще часом той, що його писав. Їх письменство (жаль, що досі не друковане) — це фантазійні твори у формі листів до передякалих мамів, татів, бабців і завидуючих товаришів десь у далеких краях за горами й лісами, звідки вони як самі кажуть, виселились. В цих творах оповідають часом про небувалі лячні пригоди, а частіше мріють про кільометрові ковбаси, мішавину, цукоркові дарунки, так, що кому такий твір дістався би в руки, то такий, читаючи, думав би, що „голодні мусять бути ці куми", коли їм все їдження на умі. А по правді, то вони, ті „таборовики" не мали би вже поза їдженням ніякого вільного часу, коли хотілиб поконати зубами і шлунками те все, про що у тих своїх „творах" пишуть. А все таки цікаво було би справді видати друком в оригінали виїмки, ті саме, які оспівують красу їх улюбленої оселі і захоплення життя серед пахучих лісів, у благодатнім жарі гірського сонця, в холодних струях хрустальних потоків і рік.

Тільки мітольоґія тих ліліпутиків якась журлива: вірять, що в лісах появляються часто якісь суворі обличча в білих шапках, гнівні в часі молитов, співів, торжеств. Вони ніби то наближаються, то віддалюються від спокійної селитьби таборовиків, начеб бажали заподіяти їм щось злого, попсувати радість життя, видерти з їх душі веселість та защіпити жаль, сум, злість. Віра таборовиків така велика, така певність у тих оповіданнях, що й посторонній, слухаючи тих переказів, починає бачити в пору раніших ігор, коли наближається час молитви й піднесення прапору, серед хащів сумежного ліса білу плоску шапку, одну, другу, що рухається на всі сторони. Чи то привид, чи дійсність — не вдалося ствердити, хоч важко подумати, щоб лісові духи не мали кращої роботи, як слідити гри й забави тих ліліпутів і псувати невинну радість таборовиків. Але ця журба забувається у веселому, великому гурті, при вечірній ватрі і гомінкій, бадьорій пісні ліліпутиків: „Нішо нам лихо ні пригоди!"

По широкому світі.

— У Відні пополнив самогубство у середу, 4. липня н. р. начальний редактор великого щоденника „Наєс Вінер Журнал", Ліповіц, повісившись.

— Пруський мін. внутр. справ дозволив усім арійцям змінити жидівські прізвища на інші, не дозволяючи одначе на це навіть тим жидам, що перейшли на іншу віру.

— Невідомі злочинці кинули під німецький консулят у Валенсії бомбу, що висадила всі шиби в будинку і втікли.

— Вістки про уступлення нім. мін. фін. Шверін-Кросіґа не підтверджуються, навпаки, у найближчих днях їде він півофіційно до Льондону.

— В Римі засудив окремий трибунал 10 протифашистівських діячів з пров. Апулії на 4—10 літ вязниці. Гол. обвинувачений Фусконі перебував досі у Франції й тільки мин. осені вернувся до Італії.

— Югославянсько-італійські економічні переговори, що вже деякий час йшли у Римі, перервалися.

— Фр. посол Ґрісоні що недавно виступив з радикального обозу, заложив нову партію, що має назву „Республиканcько-народнього Комітету" й на меті зорганізувати корпораційну державу.

З теки ґрафольоґа.

ХАРАКТЕР ПИСЬМА У СУДОВИХ ПРОЦЕСАХ.

Від Ред. З уваги на актуальність теми, особливо в наших часах, коли дуже важне слово в політичних процесах має так часто графольогічний експерт, звернулись ми до відомого у нас знавця графольогії, інж. Романа Крохмалюка, графольогічного експерта в Порадні для вибору звання при Рідній Школі, з проханням написати для „Діла" коротку розвідку на повищу тему. Звертаємо на цю статтю увагу передовсім наших оборонців у політичних процесах.

Хто уважно слідкує за ходом судових процесів, той з певністю запримітив, що майже в кожному з них забирає голос судовий знавець-графольог. Зокрема в останніх двох десятках літ зайняла судова графольоґія одно з перших місць між науками криміналістики. Кожному цікаво знати, відкіля взялася та молода наука і якими способами чи методами вона послуговується.

Справжні початки графольогії сягають дуже давніх часів. Як тільки люди почали послуговуватись письмом, спостерегли, що кожна людина має своєрідний, подекуди дуже тяжкий до наслідування почерк. Опісля почали вони робити порівнання між поодинокими рисами вдачі людини та її почерком. Зібрані досліди стали згодом властивими підвалинами графольоґії, себто науки, що займалася в першу чергу описом вдачі людини. Сьогодні істнує вже дуже обширна її література, що більше, витворилися поодинокі її галузи. Найцікавіші — це досліди дитячих почерків, прослідження поодиноких хоріб (т. зв. графольогія патольогічних письм) та досліди над вибором звання, що їх проводиться на підставі аналізи нахилів та здібностей людини.

Дещо відокремлене становище займає судова графольогія, що крім законів графольогії характерольоґічної, користується теж найновішими здобутками наук технічних, як: хемічною аналізою, оптичними приладами то-що. Праця знавця-графольоґа в судовому процесі обмежується до двох підставових завдань:

I. Перевірки, чи виспімне письмо є ідентичне з письмом обвинуваченого?

II. Ствердженням правдивости (оригінальности) письма, документу то-що. Перший випадок трапляється постійно, другий рідше, з огляду на те, що вміле підроблення чужого письма вимагає крім великої вправи ще й неабияких здібностей.

Судові експерти мусять поводитися в обох випадках незвичайно обережно. Одначе часто трапляється, що знавець не може видати остаточного рішення. Причиною є переважно брак відповідної скількости підставового матеріялу (бо матеріял, що його беруть від обвинуваченого на суді, т. зв. порівняльний, добути не важко). На жаль, не всюди находимо сумлінних судових знавців. Буває, що до цього такого важного та відповідального діла беруться люди, що про судову графольоґію та її методи не мають майже ніякого поняття. Це звичайно заанґажовані судовою владою вчителі калігрaфії, літератури і подібних фахів. Вони не стараються та часто не всилі простудіювати фахову літературу, а не маючи відповідної практики, видають найчастіше фальшиві осуди, послуговуючися при тім нераз особистою симпатією; а коли йде про справу політичну, то звертають увагу на опінію міродайних чинників, то-що. Автор цих рядків знає наприклад випадок, коли один адвокат, що залюбки пописується як графольогічний експерт, потрапить уже на підставі кількох букв, писаних олівцем у формі друку, очеркувати з ґеніяльною певністю тотожність (ідентичність) двох письм. Очевидно, що таку методу можна пояснити тільки повним незнанням предмету, або... несовісністю.

Проти таких судових знавців повинна виступити ціла суспільність, у першу чергу адвокати, що заступають справи своїх клієнтів. Тому-то це питання дуже важне та актуальне, особливо під нинішню пору. Актуальне воно передовсім для оборонців у судових процесах.

Інж. Роман Крохмалюк.

З життя наших установ на еміґрації.

Річні Збори Союзу Українських Журналістів і Письменників у Празі.

У Празі відбулися річні Загальні Збори Союзу Українських Журналістів і Письменників на чужині. Подаємо цікаве звідомлення з цих зборів. Звітний період обіймає час від 18. листопада 1932 р., коли вибрана на перших Установчих Загальних Зборах Союзу Управа подалася до димісії і коли вибрано нову досі чинну Управу.

На початку звітового періоду членів було 44, нових членів вступило з кінцем року 1932 — 4 і в році 1933 — 4, отже тепер є в Союзі 52 чл., в тому числі один член почесний — О. Олесь, 51 членів дійсних, з них 43 члени фундатори.

Управа Союзу у звітовому часі складалася з голови — С. О. Сірополка, заступника голови П. В. Феденка, секретаря — І. І. Мірного, скарбника — А. І. Яковлева та членів без окремих функцій — Д. І. Дорошенка та В. З. Филиповича.

Засідання Управи у звітовому періоді відбувалися 1—2 рази на місяць (крім двох літніх місяців). Усього відбулося 18 засідань та декілька нарад Президії Управи переважно в літні місяці.

Управа займалася як внутрішньо-організаційними справами, так і справами загального характеру відповідно до основних завдань Союзу. Щодо справ внутрішньо-організаційного характеру, то слід згадати такі: 1. Заведено леґітимації для членів Союзу в формі книжки з фотографією власника, з текстом в українській, чеській і французькій мовах. За леґітимацію встановлено плату в розмірі 5 чк. на покриття видатків за їх виготовлення. 2. Вироблено правила для прийняття до Союзу нових членів, згідно з якими а) від кандидатів вимагається заяви на письмі з рекомендацією двох членів Союзу і б) при обговоренні кандидатури належить керуватися двома принципами: чи можна вважати кандидата журналістом або письменником і чи задовольняє він вимогам з боку моральности. 3. Налагоджено, по можливости, грошове господарство Союзу та заведено конто в поштовій щадничій касі.

Назовні організувала Управа ряд прилюдних літературних вечірок, що мали відбуватися щомісяця, крім літніх місяців. Поза тим мали ще відбуватися в більше тісному колі літературні сходини та збори Літературної секції молоді при Союзі під кермуванням П. В. Феденка з викладами на літературні теми. Прилюдних літературних вечорів відбулося 8, викладів з дискусіями в Літературній секції — 2, а то У. Самчука — „Крик у порожнечу" і М. Мухина — „Про Драгоманова".

Важніші виклади, виголошені на прилюдних літературних вечорах Союзу, були такі. „Драгоманів і сучасність" — д-ра П. Феденка; „Бернсон — оборонець покривджених і поневолених" — д-ра О. Бочковського; „Микола Садовський і його значіння в історії українського театрального мистецтва" — проф. Д. Антоновича та спогади про М. Садовського М. Милевка: „Літературна критика на Радянській Україні" — П. Котовича; „Літературна характеристика Мих. Коцюбинського" — проф. М. Славінського; „Мої зустрічі з М. Коцюбинським" — проф. Д. Дорошенка та „Погріб Мих. Коцюбинського" — спогади п-і Н. Дорошенко; „Націонал-соціялізм в Німеччині — д-ра П. Феденка та корреферента д-ра О. Бочковського; „Леся Українка" — проф. М. Славінського; „Володимир Леонтович" — проф. Д. Дорошенка; „Автобіографія і фрагменти із спогадів В. Леонтовича з вступним словом проф. С. Сірополка. На вечері памяти М. Коцюбинського в художній частині вечора п-і Н. Дорошенко прочитала новелю М. Коцюбинського „Сміх"; на вечорі, присвяченому памяти Лесі Українки з приводу 20-ліття з дня її смерти, — п-і Н. Дорошенко та проф. Ф. Слюсаренко виконали діяльоґ з „Лісової Пісні" та п-і Н. Дорошенко прочитала фраґменти з п'єси „З дому роботи".

На вечорах по доповідях відбувалися звичайно прилюдні дискусії на теми, звязані з рефератом.

Окрім таких літературних вечорів Союз улаштував 7. жовтня 1933 р. великі прилюдні збори з участю гостей з Галичини й Буковини п-і пос. М. Рудницької та пос. Ю. Сербинюка, на яких вони виголосили доповіді про свої враження з подорожі до Женеви в справі голодової акції на допомогу Україні, та п. Ю. Сербинюк ще доповідь про сучасне положення українців на Буковині і в Румунії взагалі.

У справі тоїж голодової акції Союз у порозумінні з Комітетом Рятунку України (б. Голод. Комітет) скликав разом з Товариством Українських Письменників і Журналістів у Празі жалібні манифестаційні збори 29. жовтня з протестом проти большевицького режиму й виголоджування України.

Таксамо в справах загально-національного характеру Союз: 1. оголосив у часописах ще в червні 1933 р. в українській, англійській та французькій мовах комунікат щодо голоду й режиму на Україні; 2. Вислав до всіх англійських діячів, що підписали заяву в справі автономії Галичини, персональні листи (32) з подякою та з проханням підняти справу про становище на Сов. Україні. Отримано від них декілька дуже доброзичливих відповідей; 3. Вислав лист з висловом співчуття удові небіж. Бернсона та з подякою за все, що зробив Бернсон для України. Від дочки Бернсона отримав дуже теплу відповідь, повну співчуття й інтересу до українських справ; 4. Вислав писаний меморандум до редакції „Нар. Політики" з протестом проти уміщення замітки зі злобними наклепами на пок. С. Петлюру (з нагоди привітання С. Шварцбарда — убивника С. Петлюри, в Шикаґо). Заст. голови, що інтервеніював в цій справі в редакції, довідався, що співробітника, який подав цю замітку, звільнено з редакції; 5. Інтервеніював у Дирекції Міського Виног. Театру висилкою делеґації та поданням мотивованого меморандума проти вистави „Білої Ґвардії" — московсько-большевицької пеєи, компромітуючої український визвольний рух і його діячів; 6. Виготовив відозву до орґанізацій журналістів і письменників усього світу в справі голоду й большевицького режиму на Україні, яку мається на увазі оголосити разом з „Т-вом Укр. Письм. і Журн. у Празі" та іншими організаціями українських письменників у Галичині, Франції та Буковині; 7. Підтримував акцію Музею Визв. Боротьби України щодо збудування Укр. Дому, як оголошенням у пресі відповідної резолюції-відозви в цій справі, так і уділенням пожертви на будову Укр. Дому; 8. Звернувся до Центр. Бібліотеки м. Праги з мотивованим проханням про передплату для Бібліотеки українських часописів з Рад. України.

Управа Союзу відгукалася по можливости на всі події українського громадського життя, висилаючи своїх представників або писемні привітання на ріжні урочисті свята, академії тощо. А саме, вислала привітання: проф. О. Ейхельманові з нагоди 50-літнього ювилею його професорської праці, О. Олесеві з нагоди обрання його почесним членом Союзу, Пану Президентові ЧСР в день уродин, на Свято відкриття памятника Івана Франка, на зізд читалень „Просвіти" на Підкарпатті, Укр. Доп. Ко-тові в Румунії з нагоди 10-х роковин його істнування, Чеській Нац. Раді з нагоди 15-х роковин поновлення самостійного істнування держави, першому Голові поновленого Союзу Укр. Журн. і Письм. на чужині Проф. д-р С. Смаль-Стоцькому з нагоди 75-их роковин народження; вислала представників на Свята: відкриття Укр. Наук. Асоціяції, 10-ліття істнування Укр. Вис. Пед. Інституту, 15-ліття Біл. Нар. Рес.; вислала листи з висловом співчуття д-рові М. Тобілевичові з нагоди смерти його батька — М. Садовського та співчуття п-і Юлії Леонтович з приводу смерти її чоловіка письменника В. Леонтовича і т. ін.

Інтервеніював Союз в М-ві Зак. Спр. висилкою прохання та персональними відвідинами Голови Союзу в справі уділення пенсії вдові неб. В. Леонтовича.

Не влаштовуючи свого окремого Шевченківського Свята, Союз взяв участь у спільному Святі усіх укр. нац. організацій у Празі, яке влаштувало Т-во Прих. Української Пісні.

Деякі намічені, або й розроблені пляни праці Управі Союзу не повелося перевести в життя головно через брак матеріяльних засобів: так залишилося в проекті видання Бюлетеню Союзу, влаштування репрезентаційного вечора з запрошенням чеських журналістів і письменників і т. ін.

Після цього звідомлення Збори заслухали звідомлення Ревізійної Комісії. Збори ухвалили річевий і грошовий звіт Управи та уділили уступаючій Управі абсолюторію.

Потім Збори вибрали нову Управу, до якої ввійшли: С. Сірополко (голова), П. Феденко (заст. голови), І. Мірний (скарбник), В. Филонович (секретар), П. Котович (заст. секретаря) і Д. Дорошенко. Заступниками вибрані: К. Мацієвич, Д. Антончук, О. Бочковський. До Ревізійної Комісії ввійшли: І. Кабачков, Б. Мартос і М. Битинський.

Чи Ви вже зложили книжки або даток на купно доброї книжки для наших братів на заході?

Черговий політичний процес ОУН у Львові.

Відгомін намаганого атентату на куратора Ґадомського.

Третій день розправи.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Св. Антоні Фіц, поліційний агент зі Львова, без присяги зізнає згідно з актом обвинувачення. Переповідає зізнання підс. Мади на поліції. Каже, що св. О. Келе і Марія Гайнріх при конфронтації рішуче вказали на підс. Іванчука як на того мужчину, який винайняв 26. вересня 1933 р. помешкання при вул. Глинянській і опісля мав дати підс. Маді приказ і зброю вбити куратора Гадомського. На питання предсідника і оборонців виявилося, що конфронтація свідків О. Келе та М. Гайнріх з підс. Іванчуком на поліції відбувалася крізь невеличку шибу дверей. Свідок намагається вияснити цей факт бажанням, щоби підс. Іванчук не „стероризував норов" обох свідків.

НАГЛИЙ ВНЕСОК ОБОРОНИ.

Обор. **д-р С. Шухевич** ставить наглий внесок придержати свідка в судовій салі і сконфронтувати зі свідками О. Келе та М. Гайнріх, яких просить вдруге переслухати. Ці свідки своїми зізнаннями виявлять, що на поліції не зізнавали про підс. Іванчука так, як оповідає св. Фіц. Оба свідки не розпізнали підс. Іванчука як того, що винайняв помешкання при вул. Глинянській. Далі оборонець вносить покликати ще на свідків адв. д-ра М. Глушкевича та засудженого Мотику на обставину, що св. Фіц на розправі за напад у Городку склав неправдиві зізнання, що ствердив предсідник розправи радн. Мединський.

Встають підс. Мада і Луцький і питаннями виявляють суперечність у зізнаннях свідка.

Прокуратор противиться зголошеним внескам, називаючи їх демонстраційними. Оборонець реплікує і просить перевести доказ з актів розправи за напад у Городку. Предсідник приказує свідкові задержатись і трибунал йде на нараду.

РІШЕННЯ ТРИБУНАЛУ.

Після одногодинної наради трибунал частинно допустив нових свідків, а більшість внесків відкинув.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

На салю вводить поліція **Маріяна Легіновича,** засудженого в Чорткові на 4 роки за приналежність до ОУН., який зізнає без присяги як свідок. Каже, що з підс. Луцьким мешкав від половини грудня 1931 р. до кінця лютого 1932 р. у Станиславові. Ніколи з підсудним не розмовляв на політичні теми. Коли свідка арештовано в 1933 р., тоді під побоями свідок зізнав, що одержав нелеґальну літературу від підс. Луцького. В городського судді в Монастириськах не відкликав своїх зізнань, бо боявся, щоби не забрано його зі суду. Зізнає, що сказав городському судді про своє побиття. Щойно в слідчого судді в Станиславові відкликав свої зізнання.

КОНФРОНТАЦІЯ.

Після півгодинної перерви на салю увійшли св. Ольга Келе та Марія Гайнріх, які зізнавали вже вчора й їх сконфронтовано зі св. А. Фіцом. Оба свідки обставали при своїх вчорашніх зізнаннях, себто не можуть рішуче ствердити, хто підняймав помешкання при вул. Глинянській, підс. Іванчук чи інший мужчина. Св. Фіц обстає теж при своїх зізнаннях.

З черги переслухано чотирьох допущених свідків на внесок обор. **д-ра В. Гриньовського.**

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Св. Василь Чижевський, гр.-кат., гімназійний абсольвент, без присяги зізнає, що підс. Луцький мешкав з Маріяном Легіновичем у листопаді і в грудні 1931 р. Підс. Луцький не скривався перед поліцією. Навпаки: Сам зголосився на станиці поліції в Майдані. Коли тайний агент зголосився до батьків за підс. Луцьким у Бодшарові, сказано йому, що підсудний пішов купатися до Бабина Зарічного і зараз поверне.

Св. Михайло Луцький, гр.-кат., хлібороб, брат підсудного, **Дмитро Луцький** та **Михайло Дяченко,** студ. прав зізнають як св. В. Чижевський.

Опісля відчитано зізнання св. **Яна Панека і Йосифа Будного,** поліційних агентів, які піддержали своїми зізнаннями акт обвинувачення. Відчитано теж зізнання св. Йосафата Будника. Всі внески обор. д-ра С. Шухевича, зголошені на нинішній розправі, відкинено. Не допущено теж доказу зі статистичних річників на висвітлення стану українського шкільництва в Галичині, як цього домагався обор. д-р О. Марітчак.

ДЕСЯТЬ ПИТАНЬ ДЛЯ СУДДІВ ПРИСЯГЛИХ.

Опісля предсідник трибуналу відчитав десять питань для суддів присяглих. Пять питань про приналежність усіх пятьох підсудних до ОУН, себто за злочин державної зради; два питання для підс. Мади за намаганий атентат на куратора Ґадомського, для підсудного Іванчука за намову до вбивства та озброєння підс. Мади. Для підс. Іванчука та Медведя питання за переховування вибухового матеріялу. І вкінці для підс. Фединського питання за переховування нелеґальних видань ОУН.

ПРОМОВИ ПРОКУРАТОРА ТА ОБОРОНЦІВ.

В год. 6-ій вечором почали промовляти прокуратор і оборонці. Присуд западе пізним вечором.

Шляйхер мав звязки з закордоном.

ПАРИЖ, ПАТ. Французьку пресу цікавить дальше політ. положення Німеччини, зокрема кампанія берлінських кол проти ґен. Шляйхера й алюзії нім. офіційних чинників про порозуміння заговірників з закордоном. Берл. кореспондент „Журналю" відмічує, що нім. преса закидає Шляйхерові не тільки зраду режіму, але і зраду Німеччини звязками із сусідніми державами, яким доразжував не говорити з гітлерівцями. Шляйхер мав інсинуувати, що гітлеризм швидко пропаде і в Німеччині буде новий уряд під його проводом. Ґен. Шляйхер мав теж прирікати, що його уряд піде до Женеви без уступок і умовин, отже всупереч німецьким домаганням чести й рівности.

Ліквідаційні збори Просвіти.

Луцьк, початок липня.

Дня 1. липня відбулися в Луцьку ліквідаційні збори луцької Повітової „Просвіти", яку завішено 27. квітня, а закрито 16. серпня 1932. р. Міністерство внутрішніх справ рішення воєвідського уряду про закриття затвердило...

Луцька „Просвіта" мала в повіті всіх філій 140, майно яких було опечатане й находилося у переховані в ріжних осіб та установ. На збори прибуло делеґатів від сільських філій і місцевих членів 166 осіб.

Провід зборами обняла остання рада під проводом голови п. В. Островського. По вислуханні офіційних листів про закриття „Просвіти" й ліквідацію б. голова п. В. Островський склав звідомлення зі стану оборони „Просвіти" з дня її завішення, відчитуючи деякі документи. Порівнявши момент зборів з передсмертним моментом матері, що списує свій заповіт, закликав зібраних з усією повагою поставитись до свого останнього обовязку — списати заповіт у імени „Просвіти" щодо призначення майна одній з культурно-освітніх орґанізацій та вибору ліквідаційної комісії, яка цей заповіт виконає.

Збори всіма голосами зібраних проти 25 голосів радянофілів постановили передати майно й готівку „Просвіти" (по урегулюванні всіх боргів) Матірньому Товариству „Просвіта" у Львові.

До ліквідаційної комісії вибрано всіх членів останньої ради (крім п. Ів. Бондарука), а саме: В. Островського, Ан. Глущука, Ос. Сакаля, Ол. Проскурню, інж. М. Тарасюка, Ган. Давбликову, Арк. Сала й С. Гавдія. На місце п. Володимира Бондарука вибрано М. Ясинського.

Збори одноголосно ухвалили внести скаргу до Найвищого Адміністраційного Трибуналу на рішення міністерства про закриття товариства.

Наприкінці збори вислухали і прийняли до відома грошові звідомлення за останній час. Хід зборів був дуже поважний і цілком відповідав сумним обставинам.

Просвітянин.

Новий англійсько-німецький договір.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Дня 4. п. м. підписали англійсько-німецький фінансовий договір про трансфер. Договір обовязує від 1. липня до 31. грудня ц. р. й на основі його Німеччина зобовязалася постачати Анґлійському Банкові відповідну кількість фунтів штерл. на скуп за мінімальну пляновану ціну усіх купонів позички Юнґа, що находяться в руках анґлійських вірителів перед 15. червня 1934. р. У справі інших довгорочинцевих приватних позичок залишилися в давній силі колишні пропозиції держ. нім. банку. Анґлія зобовязалася зі свого боку не користати у найближчих 6 місяцях з закону про розрахункові сплати та не дала ніяких зобовязань про поширення англ. ринку збуту для експорту з Німеччини, зате погодилася почати з нею переговори про управильнення платничої виміни у взаїмних торг. оборотах на зразок переговорів, що їх Німеччина веде з іншими країнами.

Найбільший політичний процес Німеччини.

ЛЯЙПЦІҐ, ПАТ. У великому процесі перед держ. трибуналом проти 80 комуністів поставив прокуратор внесок на спільну кару 560 літ для 22 підсудних та 1170 місяців для інших. Індивідуально кара вагається між 3—30. міс. вязниці. Присуд западе у слід. тижні. Цей процес є найбільшим процесом, який знає історія держ. трибуналу, коли йде про кількість підсудних. Всі обвинувачені походять з Кварцових Гір, де колись протидержавна комуністична акція йшла найактивніше

—o—

Рим реаґує на випадки в Німеччині

ПАРИЖ, ПАТ. Франц. амбасадор у Римі де Шебрен приїде 5. п. м. д Парижа: перед виїздом говорив він з Мусоліні́ом і Сувічем. Подорож амбасадора стоїть тісно у звязку з випадками у Німеччині, що викликали в Римі велике занепокоєння. „Парі Соар" впевняє, що італійські кола находяться на передодні зміни свого становища супроти Німеччини і від Франції залежить, чи вона зуміє вихіснувати момент й надати своїй політиці напрям реального зближення з Італією та отак запевнити мир в Европі.

Коли поверне Анґлія до паритету золота?

ЛЬОНДОН, 5. 7. ПАТ. Підчас дебати у палаті громад заявив мін. Чемберлен, що покищо нема умовин, які дозволилиб Анґлії вернути до паритету золота. Це такі умовини: 1) Підвишка цін товарів водночас з поправою рівноваги між коштами і продажною ціною, 2) повна ліквідація або зменшення перешкод у міжнар. торговлі, 3) управильнена справа воєнних довгів та 4) забезпека проти хитких цін золота.

—o—

Остаточні підсумки лютневих випадків у Парижі.

ПАРИЖ, ПАТ. Парл. комісія для лютневих випадків приняла резолюцію, яка стверджує, що маніфестанти допустилися злочину, але відкинула внесок, що виступали проти діяльности уряду Даладіє у днях 3—6. лютня ц. р. та внесок, який стверджує, що маніфестаційні орґанізації не думали підготовляти заговору. Принято теж внесок, що запятновує діяльність деяких радних підчас маніфестацій.

—o—

З фільмового світа.

МОРАЛЬНІСТЬ ГОЛІВУДУ.

ЩАСЛИВА ОБІЦЯНКА.

Американська преса розписується широко про намічену на найближчу мету програму голівудської фільмової продукції, яку подав недавно один визначний продуцент. Він сказав таке: „Йде велика переміна американської фільми. Історії зі „секс-апілями“ й ґанґстерами (американськими опришками) стануть заступати фільмами з високою загально людською вартістю. Будуть це веселі або патетичні фільми, але ніколи такі, що можуть гіршити. Голівуд стане здоровим містом.“

ПУБЛИКА ДОМАГАЄТЬСЯ.

Воно вже й справлі найвища пора завернути з дороги переборщеної еротики, бо коли публику стали дразнити щораз то сміливішими еротичними фільмами, вона вкінці запротестувала та зажадала повернутись до давніх, пуританських часів, коли режисер зі штопером у руках мірив час тревання поцілунку. І коли в американських коедукаційних заведеннях заборонили дівчатам одягатись у червоні суковки, бо, мовляв, червона барва... дразнить хлопців, тоді з фільмами робили саме навпаки: послуговувалися цілою низкою таких дразливих кольорів у ноші та ґардеробі акторок. Бувало нераз, що виробництво свідомо чергувало такі еротичні моменти, згідно з домаганнями публики. З тою метою накручували напр. одну фільму в трьох версіях: у призначеній для Америки, акторка виступала в неґліжі; у кількох середущих стейтах, де пазують виразно пуританські засади, акторку одягали дбайливіше, а до Англії фільма доходила вже такою, де стрій артистки був без ніякого закиду... Зате моральність та скромність Голівуду досягнула верхка свого занепаду, коли місце скромної Ліліяни Ґіш та наївної Мері Пікфорд заняла рознуздана Мі Вест. Але тут уже стрівулися виробництва з рішучим спротивом самої таки кінової публики.

ПОЧИН РУЗВЕЛЬТА

Пеж уже найвища пора була цьому тому поставити край. Блакитний орел, що став символом відродження Злучених Держав у всіх ділянках та промислах, зайнявся живо м. ін. також Х. Музою. Відповідними законами справлено скількість годин праці та умовини платень фільмових акторів. По цій економічній реорганізації прийшла й мораль... Появилось марево цензури, що мала би піклуватись уморальненям американської фільми. Усе це зроблено з почину Рузвельта.

ФІЛЬМОВИЙ ЦАР

Живе собі в Голівуді такий добродій, що називається Уіл Гейс. Він є останньою інстанцією, коли йде про фільмові справи. Він, будучи головою Союзу фільмових продуцентів, став у першій мірі мішатись до всіх заходів біля санації американської кінематографії. Між іншим склав він навіть для вжитку фільмових продуцентів дванацять заповідей, які мають на меті уморальнити фільму. Не вільно показувати фільмову артистку, коли вона поправляє панчоху, коли вона невідповідно одягнена і т. д. Навіть закинули деякі слова зі словника звукової фільми.

НЕСПОДІВАНА ВІЗИТАЦІЯ.

Раз якось розійшлася вістка, що до Голівуду приїзджає Рузвельтова жінка, щоб особисто заглянути за куліси американської Содоми й Гомори. Миттю кинулись голівудчани робити „генеральні порядки“. Змінили пару методи фільмової праці, з деяких, покінчених уже фільм, повтинали цілу низку „небезпечних“ сцен, які могли би згіршити паню президентову, а в яких виступали жінки, що були невідповідно одягнені і т. д. Мотивували це тим, що коли жінки одягатимуться точніше, тоді... зменшиться кріза в текстильному промислі. Згаданий вже цар фільми Гейс заборонив публікувати в пресі знимки без його згоди. Дальше повтинали сцени надто жагучих поцілунків та порішили на будуче, що пара фільмових артистів може цілуватися... тільки стоячи або сидячи.

НЕ ВІЛЬНО ПИТИ.

Виробництва рішили навіть дальше задержати повну прогібіцію. Актори не пють горівки, а коли цього вимагає сцена у фільмі, тоді їм подають відповідно закрашену воду. „Парамаунт“ годиться, щоб його актори фотографувалися з чаркою в руці під умовиною, що вона буде... пуста.

Евген Ткачук.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 7. ЛИПНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 48

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Проти непотрібної адорації й осмішування. — Робота коло внутрішньої орґанізації стріл. відділів. — Нова паніка.

Війна була щойно в самих початках, а Б. У. думала вже особи у стрілецькій орґанізації зробити вічними та постаратися про їх портрети для будучого музею. Тим артистом-малярем був Юліян Буцманюк. Я ворог того роду „шопок“. Ще чоловік нічого не зробив, ще нічим для справи не заслужився, а тут уже його малюють та вже готові з нього зробити національну звізду на українському овиді. Скільки разів мене не намовляли до того, я таки не дав себе переконати. Щоб із тою справою коротко покінчити, то заявляю рішуче, що в справі оповіщень якихнебудь світлин із моєю особою, карток з видом, я неповинний ані на волосок. Аматорські знимки приймав я радо; цеж переважно товариші знимали та й воно мало лише вузький терен, більше для власної памяти та приємности. Зате не піддавався я перед ніякими намовами, ані д. Буцманюка, ані проф. Боберського, ані пізніше д-ра Гірняка. Все те відкладав я на часи після війни. І добре сталося. Коли я зважу, що з мене знимали би портрет, вивішували його на виставі, а рівночасно ширили про мене такі несотворені річи, як це в дійсности було, то яка булаб це пропорція, тай чи не булоб це смішне? Одинокий раз дав я дозвіл на свою світлину проф. Боберському, це було у Відні 1915 р. в серпни. Все инше, що появилось по календарях та инших видавництвах, сталося проти моеї волі.

В жовтні 1914 р. зроблено спільну знимку зі старшиною сотні В. Дідушка під тою умовиною, що вона буде лиш розділена поміж тих, що їх знимали. Відтак появилась вона друком у „Віденськім Ілюстрованім Календарі Т-ва „Просвіта“ на звич. рік 1915“. Сам В. Дідушок, який дав мені слово, що світлина не буде ніде надрукована, був обурений цим фактом. Я виходив із того становища, що коли мене уважають таким великим чоловіком, що аж треба його портретувати, то щож треба би зробити з кожним стрільцем, який зносив тяжкі труди, який по правді наставляв свої груди? Такого хіба озолотити. І хоч я так ставився проти того способу ширення аґітації, чи роблення популярности, є багато таких людей, які думають, що це лежало в моїх намірах своею особою сунутись комусь на очі. І про це я припадково довідався. Було це вже в 1917 р. у квітні, травні або червні. Ідучи на прохід з одним моїм товаришем-старшиною (Тимцюрак), розповідав я про ріжні свої переходи у стрілецтві. Остаточно зійшла мова і на портретування, тимбільше, що тоді д-р Гірняк напосівся на те, щоби з мене зняти портрет. Я, говорячи про це, сказав також, на який сміх виставив мене проф. Боберський, видаючи світлину, на якій від 1914 до 1914 року є якийсь представник української мілітарної орґанізації. На превелике счудування побачив я себе, одначе як представника української мілітарної сили на 10 століть. Тоді мій знайомий зі здивуванням глядить на мене і каже, що йому дивно, як я так легко про це говорю. Адже у багатьох кругах стрічався він з обуренням, що я смів себе давати мальовати на такого представника. А тимчасом з моєї сторони не було найменшого впливу і я про ніщо не знав. Воно навіть несовісно так виставляти людину на сміх. Одно тільки з тім оправдує проф. Боберського, що наміру осмішувати мене він не мав. Та всеж таки — осмішив мене.

Ті всі вплетені епізоди може ослаблюють розуміння історичного розвитку стрілецтва, але я не бачу іншого способу, щоб опісля не повертатись до цих справ. Навпаки, мені видається, що колиб я деяких таких справ, які з історичним ходом подій не звязані, не вплітав так хронольоґічно, як вони відбувалися, то образ цілости затемнювавсяб. Поминути знову зовсім ті епізоди не можу, бо вони дуже важні до характеристики багатьох даних, звязаних тісно з моєю особою. А в цих споминах моя особа бодай для мене дуже важна.

Наслідком експерименту зі стежами робота коло внутрішньої орґанізації стрілецьких відділів знову збільшилася. До тої пори стрільці були в 10-ох сотнях, а що понад це було, то або призначені до розвідної служби, або до т. зв. небезпечних підприємств. А дещо стрільців лишилося в резерві на доповнення браків і відходів зі стрілецтва. Тепер стали поволи повертатись стрільці із стеж. Не знаючи, що будемо їх мати так скоро з поворотом, не знав я, що з ними робити; чи залишити при давніх сотнях, з яких вони походили, та ждати, доки всі не повернуться, чи приділювати до істнуючих. Це наробило мені досить клопоту і ввело знову непорядок в істнуючу орґанізацію. А треба було спішитися з роботою, бо москалі вже перейшли угорську границю, заняли Воловець та посувались до Сваляви (Szolva). Паніка настала велика; почали ходити поголоски про те, що військ. команда Львів виїздить із Мукачева. Цивільне населення стало масово втікати. А щоб і ми були приготовані на відворот та щоб нічого не залишити, зареквірували ми більшу скількість підвод, які день і ніч були коло команди. Одної днини, коли я поїхав з рапортом до зап. кур. 35 п. кр. обор., застав порожне місце. Курінь відїхав, а ми знову зависли у воздусі з нашим харчем та грошем. На мою інтервенцію у військ. команді Львів дістав я повновласть побирати гроші з каси військ. команди і навіть дня 30. вересня 1914 р. побрав 30.000 кор., як належність на удержання стрільців.

(Далі буде.)



Великий політичний процес у Станиславові.

СЕМИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ

Дальші зізнання підсудних

ЗІЗНАННЯ ПІДС. ІВАНА УРБАНА.

Підс. *Урбан* зізнає, що у Львові працював у „Нар. Гостинниці" і в „Европейському Готелі" як помічник портієра. Там заробив собі ок. 220 долярів. Згодом працював в „Учительській Спілці". По її розвязанні працював в „Українськім Базарі", а нарешті, діставши гроші від батька і сестри з Канади, відчинив харчівню „Анкору" при вул. Ґродзіцьких до спілки з Павличем. Підс. Чорну приняв у характері кельнерки за порадою Мироша і платив їй 25 зол. та давав удержання. Підс. Онишкевича знав з виджения, бо він, здається, з місяць у нього харчувався.

На запит, чи які ближчі звязки лучили підсудного з підс. Чорною, підс. Урбан заявляє, що любив її і старався про її руку. Про те, що Чорна мала нареченого в особі Явнича, не знав. Коли підс. домагався від Чорної, щоб вона дала йому конкретну відповідь про заручини, вона відповіла, що мусить ще порадитися.

Підс. Петрощука Урбан не бачив. Обідав вправді у нього якийсь чоловік, одягнений в сорочку з ґудзиками з орлами, але чи не був Петрощук, не знає.

Наплечника Петрощук у нього не залишив, хоча багато людей часто це робило.

ЗІЗНАННЯ ПІДС. РОМАНИ ЧОРНОЇ.

Підс. зізнає, що дома у неї була біда й сестра була хвора, тому мусіла рішитися працювати кельнеркою в „Анкорі". Цю працю вистарався їй Мирош, який став до неї залицятися і поважно думав про неї, коли наречена, сестра підсудної захворіла на чахотку.

З Явничем познайомилась підс. у „Просвіті" при вул. Бальоновій. Підс. Явнича дуже любила, бо він був наскрізь мужчина, добрий і поважний. Коли Явнич виїхав на вакації, а Урбан визнав їй свою любов та домагався її згоди, вона написала до Явнича листа, щоби він негайно приїхав, при чому ужила слова „приказ". Взивання Явнича і слово „приказ" дало підставу до думки, що саме Чорна взивала Явнича за чийсь приказ, тимбільше, що цей лист писала кілька днів перед 18. серпня, коли трапилась подія під Надвірною.

На те, що Чорна зізнала у слідстві, що Онишкевич казав їй писати по Явнича, підс. Чорна тепер каже, що їй грозили, що Явнича забють, їй поломлять пальці та здруть шкіру — і вона налякалася та так зізнала, як хотіли.

Обор. Остапович своїми влучними питаннями старався підважити здогади прокуратора, що йому і вдалося.

Зізнання підс. *Миколи Барана* до розправи нічого нового не вносять. Баран участи в прогульці до Надвірної не брав. Позичив лише підс. Корінцеві спортову сорочку. Його обвинувачення спирається по найбільшій частині на тому, що був кілька разів арештований, одначе ніколи не був засуджений, а також на тому, що щороку вибирається на Маківку. З підс. Корінцем і Барабашем був раз на прогульці у скільських горах.

Завтра зізнаватиме останній підсудний *Скорюк* з Волині.

На цьому перервав предсідник розправу до чергового дня.

Памяти пок. радн. Р. Сосновського.

Жмуток споминів замість квітів на могилу зразкового громадянина.

У перших днях червня ц. р. українське громадянство Львова віддало останню прислугу Романові Сосновському, емеритованому радникові вищого суду краевого у Львові, президентові Дністра і Народної Гостинниці та членові українських культурних і гуманітарних установ. Велика участь громадянства на похоронах це доказ, якої пошани зазнавав пок. Роман Сосновський серед найширших кругів українського громадянства. Велика обовязковість та високе почування відповідальности за роботу у всіх ділянках життя приватного і публичного — це основні і знамениті риси його особи. І не диво, що українське громадянство якслід оцінило ті прикмети покійного. За життя покликувано його до сповнювання мандатів в установах, якими український нарід величався, а коли в 75-тім році життя зійшов з життєвої арени, то його смерть спричинила сердечний жаль, бо українська суспільність стратила людину чільну і характерну.

Покійний походив з роду священичого. Рід Сосновських це патріярхальний давний священичий рід, в якім з пієтизмом впоювано в молоді покоління любов і традицію до всього, що гарне і добре, та підготовлювано до такої праці, яка повинна принести користь рідному народові.

По скінченні правничих студій посвятився Покійний судейському званню. Бучач, Самбір, Бібрка, Стрий, Тернопіль і Львів це місця, де крім сповнювання обовязків свого стану все находив досить часу на активну працю на громадському і культурному полі.

Як молодий судця в Бібрці з молодечим розмахом розвів живу і вдатну діяльність в напрямі зорганізування бобрецького повіту. Він був основником і першим головою філії „Просвіти" в Бібрці, а хоч молодий, зумів одних своїм знанням і солідністю виробити для своєї особи таку повагу і признання, що при виборах до давнього галицького сойму поставлено його як кандидата на посла. Два голоси забракло до більшости, та всім зі старшого громадянства знане, що означав брак двох голосів у виборчій боротьбі. До нинішнього часу живе між громадянством Стрия добра память про покійного Сосновського. Не довго він перебував у тому місті. Найінтимніший друг і товариш організатора Стрийщини д-ра Олесницького, стояв у рядах найбільш ідейних робітників. Мури стрийської установи „Народний Дім" — а Покійний був там головою Надзірної Ради — дають доказ великої праці коло здвигнення осередку народнього життя Стрийщини.

Він, радник суду, не отягався від виконування роботи просвітянської, переводив люстрації читалень, виїздив у повіт, а це було доброю принукою для тодішньої молоді. Памятають добре старші стрийські громадяни реферат Покійного Сосновського, виголошений на вічу в Стрию, скликанім з нагоди сецесії української молоді львівського університету. Дім Сосновських це синонім патріотизму і сердечности — сказав пок. д-р Олесницький з нагоди прощання Сосновського при виїзді зі Стрия до Тернополя, а слова ті і правдиві і щирі. Львину частину свого життя перевів Роман Сосновський у Львові як радник Вищого Суду. З радістю приняло громадянство львівське вістку про прихід Сосновського до Львова. Прийшов чоловік громадський і зі шляхотними почуваннями. З довірям поручили йому громадяни мандат президента „Дністра". Він стояв на чолі великої установи „Народна Гостинниця", він був довгі літа членом Надзірної Ради „Народної Торговлі". Він карний і здисциплінований член всіх товариств. Знали його і свої і чужі, і тішився серед усіх загальним довірям, бо пок. Роман Сосновський у кождім чоловіці бачив людину цінну. В нього було серце вразливе на всі людські почування.

Як визначного українця вивезла його була окупаційна російська влада до Київа разом з іншими львівськими заложниками в році 1915.

Перенятий журбою про долю полишеної дружини не зігнувся під ударом судьби. Живою участю в українських київських кругах та добрими радами помагав київським українцям у їхній праці, якою змагали до визволення.

Відійшов від нас, та „non omnis morietur"

Н. М.

Ліквідація комуністів у Чіле.

ЛЬОНДОН, 5. 7. ПАТ. З Сан Дієґо повідомляють, що чілійська поліція арештувала 350 членів „Кошвенції Праці", партії, що має дуже радикальний характер. Уряд Чіле обвинувачує цю партію у викликанні комуністичних заворушень у півн. частині Чіле.

НОВИНКИ

— **Др. О. Прийма** ординує знову в Живці Черче, „Роксоляна". 23 1—1

— **Виїзджаю** дня 10., вертаюсь дня 25. ц. м. **Др. Бабій Володимир**, зубний лікар. 24 1—1

— **Іспит зрілости в учительській жіночій семинарії „Рідної Школи"** у Самборі відбувся в днях 26.—30. 6. ц. р. під проводом візитатора Людвика Тулеї. Диплом дістали: 1) Стефанія Волошиновська, 2) Марія Гречух, 3) Ангелина Гунька, 4) Ірина Жубрид, 5) Емілія Капко, 6) Марія Коблянська, 7) Евстахія Кухарська, 8) Ірина Лисак, 9) Любов Мацан, 10) Олярка Мерена, 11) Іванна Моцьо, 12) Ольга Новосільська, 13) Марія Павліска, 14) Лідія Рудко, 15) Ольга Сенишин, 16) Ірина Стебельська, 17) Дорота Стрільбицька, 18) Софія Телятник, 19) Софія Терешкевич, 20) Стефанія Тлустьо, 21) Стефанія Кагинович-Турянська, 22) Павлина Хома, 23) Станислава Трунко-Чайковська, 24) Уляна Тимкович-Чайковська, 25) Софія Януш. Від устного іспиту зрілости відступила 1 кандидатка, не дістали диплому 2 кандидатки.

— **З приводу вбивства** міністра Перацького відбудуться у всіх школах першого дня науки після вакацій відчити для шкільної молоді. Міністер освіти Єнджеєвич видав у тій справі обіжник до всіх шкіл і виховних заведень.

— **Додаткові асентерункові комісії у Львові** на місто Львів урядуватимуть кожного 1. і 15. в липні, серпні, вересні, листопаді та грудні ц. р. при вул. Піярів ч. 33 від год. 8. рано. В 1935 р. раз на місяць — в дні 15. січня, лютого і березня. Коли в цей день припаде неділя або свято гр.-кат. або римо-кат. обряду комісія урядуватиме найближчого дня.

— **„Чорна листа" учеників середніх шкіл.** Польське м-ство освіти подало до відома кураторії листи учеників середніх шкіл, видалених без права повороту. На „чорній листі" учеників, яких можна приняти до шкіл лише за спеціяльним дозволом м-ства освіти є назвища 16 учеників української гімназії в Кремінці, які були обвинувачені в приналежности до організації „Юнак" і ОУН.

— **Гадина у львівській камениці.** Підчас спратування камениці при вул. Пекарській 43 надибала сторожиха на сходах повзуна-гадюку. На її крик збіглися мешканці й один із них убив змию ломакою. „Пришкандибала" вона мабуть з недалекого городу.

— **Львівська хроніка.** При вул. Ґловінського переїхав самохід 70-літню старушку Хаю Плахтерову. Шофер Пилип Гальчак відвіз тяжко ранену старушку до шпиталю і сам зголосився на поліції, яка його арештувала. — У львівських готелях арештувала поліція вчора в ночі 10 жінок легких обичаїв. — У четвер, 5. липня ц. р. арештувала поліція міжнародного злодія Л. Вільдера, який поспішним поїздом утік з Німеччини з двома великими валізками. Вільдер зі сльозами в очах жалівся, що в Німеччині найгірше живеться тепер злодіям, яких розстрілюють на місці. Вкінці Вільдер заявив, що буде жити чесно і тому увільнено його. — Від удару серця помер нагло Йосиф Маркович, гаєвий з Винник.

— **Краєва хроніка.** В середу 4. липня ц. р. в ночі невідомий справник тяжко поранив вистрілом з кріса гаєвого Івана Воника зі Синевідська, якого відвезено до шпиталю. — У Перемишлі самохід наїхав на хідник і покалічив три особи. Тяжко ранену Кальманівну перевезено до шпиталю. Шофера арештувала поліція.

— **Хмаролім** у стрийському повіті заподіяв великі школи. Потік Тростян виступив з берегів і спустошив поля, зірвав 5 мостів, знищив млин і дорогу на просторі 6 км.

— **Жертви грому у Станиславівщині.** В останніх днях, підчас хуртовин, що шаліли над Покуттєм, були випадки вбивства людей громом. В Білих Ославах пов. Надвірна грім вбив Олену Абрамюк, в Яблінці і тогож пов. Ганну Бойчук, у Волосянці пов. Стрий Ганну Лулик.

— **Обережно з ошуканцями!** По Волині вешт'ється якась жидівка Марія Лебергаль, літ около 33, середнього росту, брунетка, яка займається збиранням замовлень на ровери фірми „Лучнік" з Варшави та на ріжне порцелянове начиння з варшавської фірми „Правда". Ця пані дуже любить векслі, виставлені на велику суму. З такими векслями вона вміє дати собі раду, заплутуючи підписаного на векслі, як павук муху. Крім того Лебергальова хвалиться, що вона є агенткою ще „чогось". Коли приходить до міста, чи села — відразу йде на постерунок і легітимується. Потім починає свою „працю". Підписаному недавно казав один представник фірми „Лучнік", що згадана Лебергальова не є вже агенткою тої фірми і не має права приймати ніяких замовлень для фірми „Лучнік", а зроблені з нею умови будуть неважні. Тому населення Волині нехай буде перед тою ошуканкою обережне. — **А. Б.**

— **Смерть двох дівчат у вогні.** Пишуть нам з Горохівщини: Жахливий випадок стався в с. Холоневичах, горохівського повіту. В стодолі Киприяна Случика ночувала молодша його сестра Горпина разом з дівчиною Євдокією Литвинчук. Коли дівчата спали, зірвалась велика буря з громами. Від грому загорілась стодола. Заалярмовані сусіди кинулись рятувати, але зустрінулись зі значними трудвощами з причини великого вітру. Дівчата пробудились, коли стодола вже була ціла у вогні і видістатись з неї було неможливо. Від диму вони втратили притомність і згоріли. Над ранком зі згарищ витягнули лише звуглені трупи нещасних дівчат. Цей випадок у селі й околиці викликав пригноблююче враження.

— **Банкроцтво найстаршої й найповажнішої фірми в Лодзі.** В Лодзі проголосив суд банкроцтво одної з найстарших та найповажніших текстильних фірм цього міста, Людвик Ґаєр Акц. Сп., на її власне домагання. Ця фірма має 12,5 міл. зол. основного капіталу, власну прядільню і ткальню та давала в останньому часі працю 2 тис. робітників.

— **Згинуло 30.000 поштових голубів.** З Марен у північній Франції вислано до Англії 30.000 голубів, з яких долетіло тільки 20. Над каналом Ля Манш лютувала велика буря і голуби потонули. Держава має втрату на 200.000 фунтів штерлінгів себто на 5 і пів міліона зол.

— **Переполох у цирку.** В мандрівнім цирку біля Будапешту трьох акробатів підчас вправ упали з висоти 14 метрів на землю. Двох негайно померло, а третій тільки потовкся. Серед публики счинився переполох. Під напором завалилася одна з трибун, яка придавила кільканацять людей. Дві жінки потратовано, а кільканацять тяжко поранено.

— **Ріжні вістки.** У день Злуч. Держав 4. ц. м. населення Америки стріляло з радости так гучно, що в самому Ню Йорку застрілили 28 осіб. — Підчас змагань копаного мяча у вязниці Велфер Ісленд біля Ню Йорку заломилися трибуни. Трьох вязнів згинуло на місці, 56 було важко ранених. — У Дессав (Німеччина) розвязали пластунський союз, що ставився ворожо до гітлерівського режіму. — У Ваймарі присудили на смерть гітлерівця Шлеґля, що вбив робітника з Польщі Льорца. — У Дармштадті устійнила нім. летунка Райч новий світовий рекорд довготи лету на ширяку жіночої катеґорії пролетівши без осіду 160 км.

— **Людина з трьома нирками.** У Туреччині помер найстарший мущина на світі Заро Аґа, у 159 році життя. Підчас секції лікарі переконалися, що Заро Аґа мав три нирки.

— **Памятники-дивогляди.** Звірятам поставлено вже безліч памятників. Не числячи памятників улюблених звірят, як: псів, котів, коней, у Сітл (Злучені Держави) находиться памятник корови, в Плімут у парку льорда Мавнт-Еджкомб памятник... безроги і білого кролика в Лендади (Англія). Недавно мешканці Алябама у Злучених Державах рішили поставити памятник... шаранчі. Від довшого вже часу шаранча нищила їх плоди і тому рільники з таким запалом взялись винищувати шкідників на ріллі, що плоди побільшилися вдесятеро. Томуто неприятель здобув собі право до вдячности.

— **Траґічний випадок на озері Нароч** мав місце 3. ц. м. На тому озері відбували прогульку 23 особи з Морської і Кольоніяльної Ліґи на двох вітрильниках і сімох каюках. Підчас повороту наскочила їх сильна буря. Два каюки, змагаючися з бурунами, відокремилися. Нараз один з них перевернувся, при чому втопилась одна жінка. Другу жінку, що їхала тим самим каюком, урятував один вітрильник, що прибув упору на поміч.

Із судової салі.

За вибиття шиб у жидівській крамниці.

Дня 4. липня ц. р. на виїздній сесії львівського окружного суду в Сокалі станули: *Михайло Шеремета, Василь Дещиця, Іван Лозун, Теодор та Іван Дещиці і Семен Шеремета*, обвинувачені за провину з арт. 164. і 129. к. з. Акт обвинувачення закинув їм, що вони дня 25. IV. 1933. в Спасові вибили шиби в домі і в крамниці Маркуса Блявштайна та обкидали камінням постерункового Кордаса. На розправі обвинувачені признались, що обкидали дім Блявштайна, а зробили це тому, що й по інших селах сокальського повіту били шиби жидам. Слуханий як свідок комісар поліції *Станислав Козловський* зізнав, що це робота ОУН і що та акція була протидержавна, бо тоді по селах били шиби не тільки тому, що це були жиди, але й тому, що вони мали державні монополі. В даному випадку Михайло Шеремета зорґанізував пятку і та вибила шиби та поломила рами у вікнах, а коли пост. Кордас, що був укритий у крамниці жида, вибіг, обвинувачені обкидали його камінням. Судця радн. *Міхале* видав вирок, яким засудив Михайла Шеремету, за те, що він зорґанізував напад, на 8 *місяців вязниці*, Семена Шеремету за те, що бив вікна і кидав камінням за постерункового, на *5 і на 6 місяців*, *разом на 5 місяців арешту, а інших по 5 місяців арешту*. Обвинувачував прок. *Чехович*, боронив д-р *Лев Ганкевич* зі Львова.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ

СТУДЕНТСЬКИЙ ШЛЯХ, місячник. Ч. 7—8. Р. IV. Львів, липень - серпень 1934.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО, Рік IX. Ч 7. Львів, липень 1934.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР. Р. XX. Ч. 13. Львів 1. липня 1934.

ГОСПОДАРСЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС, орган Р. С. У. К. Ч. 26. Рік XIV. Львів, 1. липня 1934.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 6. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія": „Фірма".

Театр Ріжнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Дорога на Схід".

АТЛЯНТИК: „Бару" (реж. Рекса Інґрема).

ВАНДА: „Св. Франц із Асізі".

КАСІНО: „Ворог у крові", „У слідчій службі".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бадь білих ліжечок" (із Містенґет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Пристрасні любки" та ревія.

МІРАЖ: „Цілунок перед зеркалом".

МУЗА: „Томмі бой", „Полковник і його кура" (Льорель і Гарді).

ПАЛЯС: „Ракочі марш", „Прокуратор Алісія Горн".

ПАСАЖ: „Клюб джентельменів", ревія „Витаємо Львів!".

ПАН: „Я не ангол", „Чемп".

СВІТ: „Аріяна", „12 крісел".

СОНЦЕ: „Скіппи" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Чоловік з уяви" з Дж. Болесом і ревія „Кадри кохання".

ХИМЕРА: 6 годин життя.

УТІХА: „Добраніч, Відне" і ревія.

Закордонне радіо.

Пятниця, 6. липня 1934.

Відень (506,8) 16·35 Популярна музика, 17·50 Спів, 19·40 „Заповіт" муз. ком. Кінцля, **Братислава** (298,8) 11·30 Концерт, **Мор.Острава** (259,1) 9·15 Сербські та чорногорські пісні, **Прага** (470,2) 19·40 „Гусити" нар. трагедія Двожака, муз. Вайнбергера, **Париж** (1649) 10·15, 12·30 Концерт, **Білгород** (439,8) 18·50 Популярні пісоньки, **Рига** (514,6) 19·20 Лотиські пісні, **Берлін** (356,7) 19·15 Музика на давніх інструментах, **Гамбург** (331,9) 18·00 Вок. інстр. концерт, 22·20 „Ії Екцеленція танцівниця" оп. Гене, **Лайпціг** (382,2) 17·20 Фортепян, **Мінхен** (405,4) 17·30 „Муринська республика Ліберія", 17·50 Бахові твори, **Міляно** (368,6) 17·10 Вок. концерт, 20·45 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 „Мадам ді Теб" оп. Льомбарда.

Субота, 7. липня 1934.

Відень (506,8) 19·25 Спів, 23·15 Концерт, **Братислава** (298,8) 21·00 „Водяник" муз. комедія зі співами (муз. Косталя), **Прага** (470,2) 12·30 Концерт, **Париж** (1649) 20·00 Камер. концерт, **Білгород** (439,8) 13·00 Пісоньки, 18·20 Хор, **Берлін** (356,7) 18·50, 20·20 Веселий вечір, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, 17·50 Солісти (спів, музика), **Міляно** (368,6) 13·00 Тріо, 20·45 „Басі е Боте" муз. комедія Манджіяґале, **Рим** (420,8) 17·10 Легка музика.

Львівське радіо.

Пятниця, 6. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція. 12·03 Метеорольоґічні вістки. 12·10 Популярна музика з гр. пл., 13·05 Концерт сальонової музики. 13·55 З ринку праці, 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Година в Відні (гр. пл.), 17·00 Авд. для хорих, концерт оркестри, 17·30 Концерт на альтівку в супр. фортепяну (у програмі сучасні російські твори), 17·45 Спів (Реслер-Стоковська мецосопран), 18·00 Відчит-репортаж „Доля та недоля містечок", 18·15 Оперетові фраґменти (гр. пл.), 18·46 Про бурі та громи, 18·55 Всячина, 19·15 Легка музика, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Почт. техн. скринька, 20·12 Балачка про симф. концерт, 20·22, 21·30 Симф. концерт, 21·10 Фонд морської оборони, 22·15 Японська щіточка до зубів, 22·30 Танкова музика.

Субота, 7. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 Легка музика, 13·05 Легка музика з гр. плит, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Година популярної музики. 17·00 Весела авдиція для дітей: „Гіпек на дітвищі", велика авантюра в 25 хвилинах із муз. ілюстрацією, 17·25 Фортепяновий рецітал, 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика з гр. пл., 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Шопенівський концерт, 20·30 Англійський відчит, **20·40 Оперові арії (Зенон Дольницький)**, 21·12 Легка музика, 22·00 Актуальна балачка, 22·10 Реґіональна авдиція з Познаня, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27 і пів зол.

Німецькі марки 195·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·00—172·50, фунти стерлінґи 26·60—26·80, австр. шилінги 98·00—100, чеські корони 21·60—22·00, рум. леви 37·50—39·00.

Золото: Долари 8·91—8·93. Франки фр. 34·70—35·20 Дукати 82·20—83·00, Корони 36·50—37·20, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Маслосоюз платив 5. VII. п. р.: молоко 13, сметану 55 сот., яйця 2·25,—2·30 зол. Ціни нестійкі. Тенденція на молоко, масло і сметану слаба, на яйця дещо сильніша.

ОПОВІСТКИ

Краєве Т-во Охор. Діт. і Опіки над Мол. повідомляє, що **„Маслосоюз"** вплатив 50·— (пятьдесять) зол. на Вакаційні Оселі для молоді замість вінка на могилу заст. члена Надз. Ради „Маслосоюзу" і дир. Районової Молочарні в Ладанцях бл. п. Сениці Василя. — За цю жертву складає щиру подяку Краєве Т-во Охор. Діт. і Оп. над Мол. 22

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.